

РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Актуальність теми полягає в тому, що глибокі перетворення, які відбуваються в економіці, сприяють максимальній мобілізації внутрішніх резервів. Для ефективного функціонування суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин найбільше значення має виявлення резервів щодо збільшення об'єму продукції, зниження собівартості, росту прибутку.

Щоб постійно забезпечувати зростання прибутку, треба шукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання.

Резерв (франц. *reserve*, від лат. *reservo* - зберігаю) – запас чого-небудь (товарів, грошових коштів, іноземної валюти, тощо) на випадок потреби, джерело, з якого черпаються ресурси у разі гострої необхідності їх використання. Резерви виявляються на стадіях планування та безпосереднього виробництва продукції і її реалізації. Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково - обґрунтованій методиці розробки заходів з їх мобілізації [2].

У процесі виявлення резервів виділяють три етапи:

- аналітичний — на цьому етапі виявляють і кількісно оцінюють резерви;
- організаційний — розробляються комплекс інженерно-технічних, організаційних, економічних і соціальних заходів, які повинні забезпечити використання виявлених резервів;
- функціональний — це практично реалізують заходи і контролюють їх виконання [3].

Резерви збільшення прибутку є можливими:

- за рахунок збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг);
- за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- за рахунок економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців;
- за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці [4].

Одним із резервів росту прибутку підприємства є збільшення об'єму реалізації продукції. Між прибутком та об'ємом реалізації існує пряма залежність, тобто чим більше продукції реалізується, тим більшою є сума прибутку, і навпаки, невиконання плану по реалізації зменшує прибуток.

Іншим важливим напрямком пошуку резервів збільшення прибутку є зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Підрахунок зростання прибутку за рахунок виявлених резервів зниження собівартості може проводитися за такими напрямками:

- здійснення організаційно-технічних заходів. За рахунок цього можна одержати економію протягом 12 місяців з моменту повного впровадження цих заходів;
- економія коштів на оплату праці. Основними резервами зниження коштів на оплату праці є:
 - зменшення кількості робітників. Цей захід може забезпечити економію за багатьма напрямками через те, що він передбачає збільшення продуктивності праці, а отже, збільшення обсягу виробництва з меншою кількістю робітників;
 - усунення і попередження непродуктивних виплат: за позаурочні години,

оплата цілодобових, внутрішньозмінних простоїв за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу (зниження трудомісткості);

- зниження умовно-постійних витрат також може бути резервом збільшення прибутку. Таке зниження може статися у зв'язку зі зростанням обсягу випуску продукції;

- впровадження заходів науково-технічного прогресу. Завдяки цьому на підприємстві завжди досягається зниження матеріальних витрат, що також є резервом збільшення прибутку;

- підвищення відпускної ціни. Однак, необґрунтоване підвищення ціни може змусити покупця відмовитися від покупки товарів чи надання послуг підприємства;

- пошук більш вигідних шляхів збуту;

- реалізація в більш оптимальні строки;

- підвищення якості продукції. Це значний резерв збільшення прибутку [3].

Багато підприємств проводять розробку та реалізацію науково-технічних нововведень і отримують на них ліцензії. В умовах розвитку ринкових відносин, а разом з ними і конкуренції, підприємства намагаються не займатися їх продажем.

Для збільшення обсягу отримуваного прибутку велике значення має збереження наявних довготривалих господарських зв'язків. Їх зруйнування погано позначається на виробництві, матеріально-технічному постачанні.

Одним з резервів збільшення прибутку промислових підприємств є більш повне використання вторинних ресурсів та попутних продуктів. Доля вторинної сировини в загальному обсязі матеріальних ресурсів, використовуваних у господарстві країни, значно зростає.

Резервом росту прибутку промислових підприємств є підвищення якості виробляємої продукції і ліквідація витрат від браку. Проблема якості продукції в ряді галузей промисловості пов'язана із підвищенням надійності і тривалості використання виробів. Багато підприємств випускають продукцію з гарантією. Практика показує, що більшість підприємств забезпечують гарантований строк служби виробів за рахунок оплати витрат по передчасному ремонту бракованої продукції, реалізованої споживачу в майстернях гарантійного ремонту. Це призводить до зниження якості продукції і збільшенню її собівартості, так як в плановій собівартості вже передбачені витрати на гарантійний ремонт, що наносить як моральний, так і матеріальний збиток як покупцю так виробнику [1].

Отже, як показує нам досвід роботи промислових підприємств в сучасних умовах господарювання підтверджує велике значення повного виявлення в ході фінансового планування внутрішньогосподарських резервів росту грошових накопичень. Виявлення резервів росту впливає на вдосконалення комерційного розрахунку, розвиток ринкових відносин, сприяє ліквідації кризових явищ в економіці.

Література

1. Ковальчук І.В. *Економіка підприємства: Навчальний посібник.* / Ковальчук І.В. - К.: Знання. 2008. - 679 с.

2. Мазаракі А.А. *Економіка торговельного підприємства: Підручник.* / А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ушакова. - К.: Хрещатик. 1999. - 800 с.

3. Мацібора В.І. *Економіка підприємства: Навчальний посібник.* / Мацібора В.І. - К.: Каравела. 2008. - 312 с.

4. Поліщук Н.В. *Результативність діяльності суб'єктів господарювання: сутність, оцінка, основи регулювання: Монографія.* / Поліщук Н.В. - К.: КНТЕУ. 2005. - 252 с.